

KRALJEVO

Dubravka Nikolić

MILORAD MIĆA MARAVIĆ

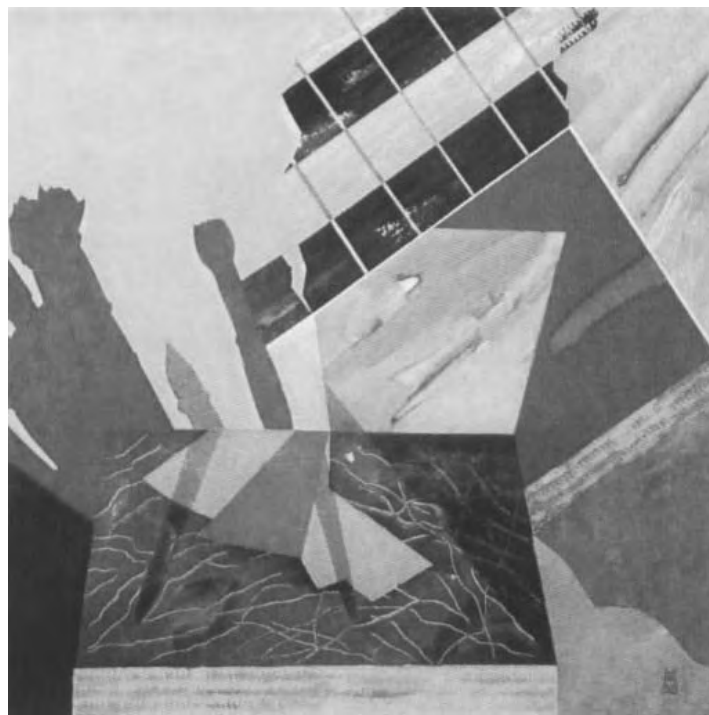
Retrospektivna izložba 1953-2008.

Narodni muzej, Galerija „Vladislav Maržik“, april 2008.

Dešava se da se neki događaji, ljudi i datumi poklope poput kockica mozaika, a da mi pri tome ne znamo zašto je to tako. U isto vreme održane su dve izložbe. Prva, u Galeriji SANU u Beogradu posvećena manastiru Žiči i njenom velikom jubileju, osam vekova od njenog nastanka. Druga, velika retrospektivna izložba poznatog slikara Milorada Miće Maravića u lepom zdanju kraljevačkog Narodnog muzeja gde je nekada bila škola koju je pohađao kao učenik. Tu je nastalo platno „Žiča“ daleke 1953.godine koje je na reprezentativnoj postavci imalo prvo počasno mesto. Freske „crvene gospođice Žiče“, kako je opevao Vako Popa, simbol su čistote i svetlosti toga doba. Dela slikara Maravića puna su svetlosti, posebno u akvarelima koji se odlikuju čistotom i prozračnošću izraza. Dakle, postoji između umetnika i manastirskog zdanja neka skrivena simbolika koju mi možemo samo da naslutimo. Ali, jedno je sigurno: od „Žiče“ je započeo Maravićev slikarski put koji traje neprekidno sve do danas kada obeležava značajan jubilej – pet i po decenija umetničkog stvaralaštva.

Jedan od najistaknutijih javnih poslenika Kraljeva zaslužnih za razvoj kulturnog života ovog grada predstavio se sa delima iz različitih faza i perioda. Ako se izuzme vreme formiranja i sazrevanja, njegovo delo karakterišu dva perioda: apstraktna faza i slikanje pejzaža. Kada je reč o pejzažima, njih je teško složiti u određene vremenske okvire. Jer, on je predele bezmalo slikao skoro ceo život. S druge strane, apstraktni period ima svoje odrednice i smešten je između 1966. i 1988. godine. Više sklon samostalnom istraživanju on je postupno i strpljivo otvarao svaku novu stranicu apstraktnog slikarskog rečnika od asocijacije, enformela, geometrijske apstrakcije da bi na kraju osvojio poetiku skladno postavljenih oblika i harmonija, ozračenih svetlošću i koloritom veselih i toplih gama. U apstraktnom periodu razvio je ideju o „šarenoj laži“, materijalizujući u jednom trenutku stanje duha vezano za slatko-gorka iskustva svog detinjstva. Na asocijativnoj simbolici „šarenih laža“ Maravić je izgradio jedan novi duhovni prostor kao osnov njegovog celokupnog umetničkog dela. Maravić smatra da slikar želi da zabeleži ono čega nema poput „šarene laže“ koja je puna svega, pa i onoga što može da se zamišlja. U vizuri njegovog kaleidoskopa možemo videti predele u uspomenu, igru nekoliko boja i oblika koji svakim okretanjem „dečje sprave“ dobijaju nova značenja. Od crteža i „iluzioniste“, slike harmonično postavljene horizontala i vertikala, suptilnih kolorističkih odnosa izvedenih u lazuru, ljudska figura potpuno nestaje. Od devedesetih godina predeo postaje umetnikova dominantna tema. U stvari, sadržina celokupnog njegovog dela, šire posmatrano, predstavlja jedan motiv: pejzaž. Od rane mladosti slikanje u pleneru sa školskim štafelajem upućivao je Maravića ka životnoj temi, ka prirodi. Kao oduševljeni istraživač prirode obišao je krajeve počev od Primorja, Peštara, Vojvodine do Šumadije i Kosova, slikajući neu-

morno pejzaže, bilo u tehnici ulja ili u akvarelu. Da bismo sagledali na hiljade njegovih akvarela, potrebno je da imamo istu brzinu misli i opažanja, što je gotovo nemoguće. U Galeriji „Vladislav Maržik“ je izložen samo deo svojevrsnog slikarskog dnevnika-putopisa. Jer, Maravić je radio i radi gotovo svakodnevno akvarele. Kraljevo, dolina Ibra, Goča, Banjska i Studenica uvek su bili inspirativni za njega, ali je poslednjih nekoliko godina najveći broj akvarela donosio iz Ečke, Carske bare, Bačke Topole, Goražda, Bečeja i sa Save i Zlatibora. Na platnima i akvarelima vidi se da je umetnik stvorio vlastiti rukopis slikanja pejzaža. Doživljuje iz prirode on sažima oslobađajući ih od svega što je literarno. U akvarelu sa lakoćom uspeva da beskonačne plave horizonte, raskošne šume Goča, nepregledna prostranstva vojvođanske ravnice svedeno reši sa nekoliko ritmova i poteza boja. Neposredan odnos prema motivu zamenjuje promišljenijem. Bira motive u predelima koji su jednostavni (svet salaša) i smireni čiji je presek i sklop linije tako blag (meki obrisi srbijanskih brežuljaka) da ne izaziva nikakvu dramaturgiju. U saglasju s tim je kolorit. Umereni kolorizam bez jakih kontrasta u akvarelu i ujednačeno i fino tkanje paste u ulju daju utisak skladnosti i harmonije. U slikanju pejzaža poseban Maravićev ciklus predstavlja „Studenica“. Najčešći motiv na njegovim akvarelskim listovima i platnima je ulaz u Studenicu sa istočne strane. Mlazevi sunčane svetlosti klize s njegove kičice kroz bedeme utvrđenja, polukružne kule, niz fasadu i kupolu Bogorodičine crkve do padina Radočela. Sa predelima okupanim svetlošću Maravić nas uvodi u oazu mira i tišine, na jedno od retkih mesta na kojem čovek može biti dostojan svoje prolaznosti. Ovi realistički pejzaži imaju posebnu lirsku atmosferu, skladne kolorističke odnose, uravnoteženu kompoziciju i naglašenu formu.

Milorad Mića Maravić, Senke na mermeru, akrilik na platnu, 60 x 60, 2007.

Umetničko delo Miće Maravića zaslužuje punu pažnju. Sa dugim i plodonosnim radom ispunjenim stalnim traženjem i otkrivanjem nepoznatog, Maravić se izborio za visoko mesto u savremenom srpskom slikarstvu i kao slikar apstrakcije, ali pre svega kao slikar predela i akvarela.